

بررسی میزان آشنایی و پایبندی دانش‌آموزان ایرانی پایه‌ی سوم دبیرستان و پیش‌دانشگاهی در کویت نسبت به هویت ملی

علیرضا صالحی
احسان علی‌اکبری بابوکانی
احسان بهجتی
اعظم پری پور

چکیده

در پژوهش حاضر جامعه‌ی آماری کلیه‌ی دانش‌آموزان سال سوم دبیرستان و پیش‌دانشگاهی مدارس جمهوری اسلامی در کشور کویت (۳۰۲ نفر) است که بر اساس نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک ۶۴ نفر حجم نمونه را تشکیل و به سؤالات پرسشنامه پاسخ دادند. علت انتخاب دانش‌آموزان سال سوم و پیش‌دانشگاهی این بود که معلوم شود خروجی‌های نظام آموزش و پرورش با چه میزان اطلاعات و تعلق نسبت به هویت ملی فارغ‌التحصیل می‌شوند و نظام آموزشی در این راستا تا چه حد موفق بوده است.

هدف پژوهش بررسی میزان آشنایی و پایبندی فراگیران نسبت به هویت ملی است. برای سنجش میزان آشنایی از مولفه‌های استاندارد مانند شناخت پاسخگویان از تاریخ و قهرمانان ملی (تاریخی و معاصر)، آداب و رسوم و سنت‌ها، زبان و ادبیات، آثار باستانی و میراث فرهنگی، احساس نسبت به وطن و چگونگی معرفی آن استفاده شده است. پایبندی دانش‌آموزان به هویت ملی نیز شاخص تعلق و تعهد نسبت به ایران را نشان می‌دهد.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که میزان آشنایی خروجی‌های مقطع متوسطه با شاخص‌های هویت ملی در سطح پایینی قرار دارد و با متغیرهای مستقل پژوهش مانند

جنسیت، محل تولد، شغل و میزان تحصیلات والدین رابطه‌ی معناداری ندارد و فقط شناخت آن‌ها از شاخص قهرمانان ملی معاصر با رشته‌ی تحصیلی و زبان تکلم در خانواده در سطح معنادار است، اما احساس نسبت به خاک ایران و چگونگی معرفی آن، کاملاً مثبت و عمدتاً با استفاده از اصطلاحات بر گرفته شده از انقلاب اسلامی صورت گرفته است.

نتایج در پابندی به هویت ملی نشان می‌دهد که میزان تعلق و تعهد دانش‌آموزان نسبت به هویت ایرانی بسیار بالا است (۹۳/۸ درصد تعلق زیاد و بسیار زیاد و ۵۰ درصد تعهد زیاد و بسیار زیاد). پابندی بالا نسبت به هویت ملی با متغیرهای مستقل پژوهش رابطه معناداری را نشان می‌دهد و فقط بین جنسیت و تعهد ملی سطح معناداری برابر ۰/۰۱۸ است یعنی ملی پسران بیش از دختران است.

در مجموع از مباحث تئوریک و یافته‌ها و نتایج تحقیق این‌گونه استنباط شده است که نگاه بیگانه به ایرانی در کشور کویت مثبت است. به همین دلیل احساس تعلق و تعهد دانش‌آموزان نسبت به مای جمعی ایرانی بودن تقویت شده است یعنی نه این‌که فراگیران هویت ایرانی خود را انکار نکرده بلکه به آن افتخار می‌کنند. در پایان پژوهش پیشنهادهایی برای حفظ و تقویت هویت ملی ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها: هویت، هویت ملی، تعلق و تعهد

مقدمه

پرسش از کیستی و هویت افراد و ملت‌ها، از دغدغه‌های فکری بشر در طول تاریخ بوده است.

اهمیت مفهوم هویت ملی نسبت به سایر انواع هویت جمعی، در تأثیر بسیار آن بر حوزه‌های متفاوت زیست - اجتماعی است. مباحث مربوط به هویت ملی از نظر روش‌شناسی در رشته‌های مختلف علمی مورد توجه قرار می‌گیرد و از این جهت بحث بین‌رشته‌ای است.

به دلیل فراگیر بودن و تعیین کنندگی مفهوم هویت ملی در حوزه‌های فرهنگ، اجتماع، سیاست و اقتصاد، مردم‌شناسان، جامعه‌شناسان و علمای عام سیاست و اقتصاد به مطالعه درباره آن همت گمارده اند. در این میان آنچه مورد تأکید بیشتر واقع شده است، خواستگاه سیاسی هویت ملی و نقش نظام‌های سیاسی معاصر در هویت‌سازی است؛